

Evaluační projektů spolupráce – případová studie

Obsah studie

Úvod

1. Základní informace o jednotlivých MAS
2. Popis jednotlivých projektů a spolupráce
3. Hodnotící část

Závěr

Úvod

Následující případová studie má poskytnout odpověď na otázku: *Do jaké míry přispěla podpora v rámci programu rozvoje venkova ke zlepšení spolupráce a podpoře předávání osvědčených postupů mezi MAS Rakovnicko o.p.s. a MAS Posázaví o.p.s.?*

Studie byla vytvořena na základě šetření, provedeného v sídlech jednotlivých MAS, telefonických rozhovorů s realizátory a účastníky projektů a studia dokumentů (především projektové dokumentace). Šetření proběhlo v měsících září a říjnu v roce 2011. Případová studie je jednou z metod pro získání odpovědi na výše uvedenou otázku. MAS Posázaví a MAS Rakovnicko byly vybrány pro případovou studii z důvodu nejvyššího počtu projektů spolupráce mezi všemi českými MAS.

Text je organizován následujícím způsobem. Nejprve jsou představeny jednotlivé Místní akční skupiny (doba vzniku, charakteristika území). V další části jsou popsány jednotlivé (již zrealizované) projekty spolupráce (předmět projektu, období realizace). V rámci každého konkrétního projektu je dále popsán obsah spolupráce a způsob, jakým se v daném projektu podařilo naplnit záměry programu spolupráce. Závěrečnou částí textu je hodnotící část obsahující také shrnutí a doporučení evaluátorů směrem k postupům hodnocených MAS.

1. Základní informace o jednotlivých MAS

1.1. MAS Rakovnicko o. p. s.

Založena 2006, inspirována fungováním MAS Posázaví o.p.s., má působnost na území 74 obcí.

Sídlo: Rakovnicko o.p.s., Husovo nám. 255, Rakovník, 269 01

Kontakt: www.mas-rakovnicko.cz

1.2. MAS Posázaví

Založena 2004, první partnerská spolupráce uváděna v roce 2000. MAS má působnost na území 98 obcí v jihozápadní části Středočeského kraje (okres Benešov).

Sídlo: PMAS Posázaví o.p.s., Jemniště 1, 257 01 Postupice

2. Popis jednotlivých projektů a spolupráce

Číslo projektu	Název projektu	Hlavní opatření	Vedlejší opatření	KMAS	PMAS	Období realizace
1	Kulturní dědictví Posázaví a Rakovnicka	III.2.2. Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova	IV.2.1. Realizace projektu Spolupráce	Rakovnicko	Posázaví	3/2009 – 9/2010
2	Vlidská nádraží – Posázavský Pacifik, Bezručova lokálka, Muzejní železnice Kolečovka	III.2.2. Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova	IV.2.1 – Koordinace projektu spolupráce	Posázaví	Rakovnicko, Český západ	3/2009 – 9/2010
3	Rakovnicko v Posázaví a Posázaví na Rakovnicku	III.2.1.2 – Občanské vybavení a služby	není realizováno	Rakovnicko	Posázaví	03/2009 – 12/2010
4	Posázaví a Rakovnicko – podpora venkovské turistiky	III.3.1 – Vzdělávání a informace	IV.2.1 – Realizace projektů spolupráce	Rakovnicko	Posázaví	06/2009 – 01/2011
5	Společné osudy	III.2.2 – Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova	IV.2.1. – Realizace projektů spolupráce	Posázaví	Rakovnicko, Český západ	06/2009 – 05/2011

Projekt č.1: Kulturní dědictví Posázaví a Rakovnicka

2.1.1 Popis projektu na základě projektové dokumentace

Hlavní předmět a výstupy projektu spolupráce

Dokumentace prvků kulturního dědictví v obcích MAS Posázaví a MAS Rakovnicko – podrobný průzkum území, dokumentace a fotodokumentace, vypracování soupisů a map kulturního dědictví, publikační činnost v přímé vazbě na daný projekt = vydání regionálních publikací dokumentujících prvky kulturního dědictví, internetová prezentace.

2.1.2 Obsah spolupráce

Na základě šetření na místě, z rozhovoru s manažerem MAS Rakovnicko a manažerkou MAS Posázaví.

Na území MAS Rakovnicko probíhala i před realizací daného projektu neformální evidence drobných památek. Projekt Spolupráce byl příležitostí provést důkladné zkoumání terénu, sběr dat, jejich záznam (včetně digitalizace) a vydání propagačních materiálů. Mapování

památek probíhalo na každém území MAS zvlášť, ale mělo jednotné metodické vedení a zpracování. Standardizace výstupů z obou MAS umožní jejich efektivní využití v budoucnu (např. po přijetí nového zákona o cestovním ruchu, v komunikaci s obcemi o údržbě památek atp.). Spolupráce v daném projektu snížila náklady na peníze i čas obou spolupracujících subjektů. Realizace projektu má navíc další synergizační efekt v plánované schůzce s příslušným Národním památkovým ústavem, na níž bude projednávána společná propagace dotčených památek (velké hrady a zámky v území obou MAS).

Projekt č. 2: Vlídná nádraží – Posázavský Pacifik, Bezdrůžická lokálka, Muzejní železnice Kolečovka

2.2.1 Popis projektu na základě projektové dokumentace

Hlavní předmět a výstupy projektu spolupráce

Regionální tratě měly v minulosti zásadní vliv na rozvoj dotčeného území, ať již z hlediska růstu sídel, rozvoje průmyslu a obchodních aktivit, následně i turistického ruchu. Hlavní předmětem projektu bude zmapování tohoto kulturního a technického dědictví venkova v obcích MAS Posázaví na železniční trati Posázavský Pacifik, v MAS Český Západ – Místní partnerství na železniční trati Bezdrůžická lokálka a v MAS Rakovnicko na muzejní železniční trati Kolečovka. Půjde o zmapování železniční trati a přilehlých objektů na trati (zastávky, nádraží, stanice, mosty, tunely), jejich dokumentace a fotodokumentace, průzkum historie objektů, ideový návrh využití vybraných objektů, vydání publikací v přímé vazbě na daný projekt.

2.2.2 Obsah spolupráce

Na základě šetření na místě, z rozhovoru s manažerem MAS Rakovnicko a manažerkou MAS Posázaví.

Projekt Spolupráce využil posobnosti situace třech lokálních tratí, které se nacházejí na území jednotlivých MAS a jsou ohroženy zrušením ze strany Správy železniční dopravy a cest. MAS usilují o zachování provozu tratí a údržby budov. Spolupráce na projektu umožnila MAS přenášet zkušenosti se správou lokálních tratí, dále jim usnadnila společný postup v jednáních se silným vlastníkem a dále pomohla propagačními akcemi poukázat na význam lokálních tratí pro minulý i současný rozvoj dotčených regionů. Došlo také k přenosu konkrétního příkladu dobré praxe z jedné MAS do druhé (MAS Český západ připravovala o celém projektu omalovánky pro děti, MAS Posázaví nápad převzala a vytvořila sérii projektových výstupů určených dětem "Kukátko".)

Projekt č. 3: Rakovnicko v Posázaví a Posázaví na Rakovnicku

2.3.1 Popis projektu na základě projektové dokumentace

Hlavním předmětem projektu je vytvoření zázemí pro přípravu, organizaci a realizaci společenských, kulturních, sportovních, spolkových, environmentálních a církevních aktivit

pořádaných jako veřejně přístupné akce ve vzájemné spolupráci MAS Posázaví a MAS Rakovnicko a to formou pořízení materiálního a technického vybavení nezbytného pro konání akcí, včetně organizačního zajištění realizace těchto akcí prostřednictvím manažera projektu spolupráce.

2.3.3 Obsah Spolupráce

Na základě šetření na místě, z rozhovoru s manažerem MAS Rakovnicko a manažerkou MAS Posázaví.

Předmětem projektu byla investice do vybavení potřebného k organizaci pravidelných kulturních, sportovních a společenských akcí jednotlivými členy obou MAS. Obě MAS při nákupu postupovaly koordinovaně, tak aby si nakoupené zařízení mohly vzájemně půjčovat. (Například lodě pro akci „Čistá Berounka“, na kterou později navázala akce „Čistá Sázava“, nebo stánky pro konání řemeslných jarmarků.) Obě MAS mohli využít svých dlouholetých zkušeností z oblasti cestovního ruchu a zacílit tak přesně své požadavky na společně užívané vybavení (stan na veletrhu).

K danému projektu jsme získali také vyjádření starostky obce Kněževes (která je zakládajícím členem MAS Rakovnicko). Obec Kněževes organizuje každoročně přehlídku dechových orchestrů „Dechparáda“, která se těší zvyšujícímu se zájmu návštěvníků. Vybavení, potřebné pro organizaci této akce, by obec ze svých prostředků nemohla zakoupit. V rámci projektu byl zakoupen velký stan a lavice na sezení, které plně vyhovují nárokům přehlídky. Vybavení obec Kněževes půjčuje za režijní náklady také okolním obcím. Díky zakoupenému stanu se velmi rozšířily organizační možnosti obcí – akce lze spolehlivě uskutečnit i v nepříznivém počasí.

Projekt č. 4: Posázaví a Rakovnicko – podpora venkovské turistiky

2.4.1 Popis projektu na základě projektové dokumentace

Hlavní předmět projektu:

Hlavním předmětem projektu je vzdělávání a poskytování informací fyzickým a právnickým osobám, které mají vážný zájem nebo vhodný předpoklad k zahájení přípravy a realizaci aktivit podporovaných Opatřením: III.1.3 záměr a) pěší trasy, vinařské stezky a hippostezky (turistické trasy a tematické stezky), dále pak předpoklad k poskytování služeb v cestovním ruchu formou průvodcovské služby, k přípravě a tvorbě turistických produktů a k propagaci a prezentaci turistických tras a tematických stezek účinnými marketingovými nástroji, zejména tiskovin a www stránek; III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova – záměr a), b), c) předpoklad seznámení se s jednotlivými stavebními historickými slohy na záchranu kulturního dědictví venkova, k projevení zájmu o zachování kulturního dědictví venkova a dále na využití, obnovu, zhodnocení a v neposlední řadě i prezentaci kulturního dědictví venkova prostřednictvím stálých výstavních expozic.

Výsledek spolupráce

Výsledek spolupráce koresponduje s deklarovanými plánovanými výstupy. Jde především o formování a vznik cílové skupiny fyzických a právnických osob, které jsou oprávněnými příjemci dotace v rámci Opatření III.1.3. záměr a) pěší trasy, vinařské stezky a hippostezky a v rámci Opatření III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova – záměr a), b), c), současně pak orientování zástupců těchto cílových skupin na navazující poskytování služeb v oblasti venkovské aktivní turistiky formou průvodcovské služby, propagace a prezentace venkovské aktivní turistiky vydáváním tiskovin a provozováním www stránek a na záchranu kulturního dědictví venkova Rakovnícka a Posázaví.

2.4.2 Obsah spolupráce

Na základě šetření na místě, z rozhovoru s manažerem MAS Rakovnícko a manažerkou MAS Posázaví.

Předmětem projektu byla iniciace tzv. místního průvodcovství. Obě MAS tak společně organizovaly semináře pro místní průvodce (obyvatelé venkovských obcí, kteří by mohli provádět návštěvníky v místě svého bydliště, služba by mohla být evidovaná a sjednávána prostřednictvím internetové databáze, která je také součástí projektu).

Starostka obce Kněžves se daného projektu také účastnila jako zájemkyně o místní průvodcovství. Projekt je v souladu s jejími dalšími plány na rozvoj obce.

Projekt č. 5: Společné osudy

2.5.1. Popis projektu na základě projektové dokumentace

Hlavní předmět a výstupy projektu spolupráce

Dokumentace významných objektů kulturního dědictví v obcích MAS Posázaví a MAS Rakovnícko – podrobný průzkum území, dokumentace a fotodokumentace, vypracování soupisů a map kulturního dědictví, publikační činnost v přímé vazbě na daný projekt = vydání regionálních publikací dokumentujících významné objekty regionálních dějin z oblasti duchovní, společenské, hospodářské a spolkové a internetová prezentace.

Výsledek spolupráce koresponduje s deklarovanými plánovanými výstupy - zmapovat „významné objekty neznámých regionálních dějin“- vytvořit plastický profil sídel před vysídlení, po vysídlení a v současnosti, tzn. v základních obrysech popsat sídla po hospodářské, demografické, urbanistické, společenské a další stránce v určitém časovém rozsahu před vysídlením, totéž po vysídlení a pro současnost.

2.5.2 Obsah spolupráce

Na základě šetření na místě, rozhovoru s manažerem MAS Rakovnícko a manažerkou MAS Posázaví.

Projekt byl inspirován podobným historickým vývojem na části území obou MAS. Na pětina území MAS Rakovnícko se nacházely Sudety a došlo zde k poválečnému vysídlení německého

obyvatelstva. Na části území MAS Posázaví se oproti tomu nacházel vojenský výcvikový prostor jednotek SS a území bylo pro tento účel vysídleno již před 2. sv. válkou. Ač byla výchozí situace téměř protichůdná, dopady v území jsou dodnes velmi podobné. Pováleční dosídlení se v obou územích těžko vyrovnávali se situací opuštěné země a sociální, kulturní a ekonomický rozvoj obou oblastí významně zaostával. Tomuto problému se věnuje projekt Společné osudy, využívá podobně historicky vzniklé situace, která umožňuje zdůraznit, jak jsou pro venkovský život důležité kulturní kořeny a jak je těžké je na venkově nahrazovat či obnovit. V projektu došlo ke sběru dat v obou územích, data budou jednotně zpracována a publikována odborníky na danou sociálně - historickou problematiku. Projekt spolupráce umožnil porovnat podobnou historickou situaci a její následky ve dvou různých územích. Přispěl také k hlubšímu zájmu obyvatel území jedné MAS o toto období dějin na území jiného regionu. Historie je dle vedení MAS často klíčem k posilování regionální identity a tuto souvislost se snaží MAS zpracovávat v každém z projektů. V projektu se spolupráce dále uplatnila ve vypsání společných výběrových řízení, tento postup vedl k ušetření časových i finančních nákladů a zjednodušení komunikace s vybraným dodavatelem.

3. Hodnotící část

Evaluace projektů vycházela z případové studie projektů spolupráce mezi MAS Rakovnicko a MAS Posázaví. Obě použité metody šetření – rozhovory v terénu a studium dokumentů měly přispět k zodpovězení v úvodu položené otázky: *Do jaké míry přispěla podpora ke zlepšení spolupráce a podpoře předávání osvědčených postupů?*

Faktická spolupráce mezi jednotlivými pracovníky obou MAS probíhá již od r. 2004, tedy z období, kdy se současný management obou MAS neformálně setkával na veřejných akcích věnovaných rozvoji turistického ruchu (veletrhy, apod.). V následujícím období MAS Posázaví asistovala při založení MAS Rakovnicko (2008). Obě MAS se nacházejí v oblastech se společnými charakteristikami: jsou to periferní venkovská území Středočeského kraje, s útlumem hospodářské činnosti v zemědělství a orientací na venkovský cestovní ruch. Společný zájem o oblast turistického ruchu na venkově charakterizuje i další období jejich spolupráce. Dle výpovědi manažera o.p.s. Rakovnicko, se vedení obou MAS pravidelně schází (v intervalech jednoho až dvou týdnů) a projednává agendu, kterou mají často podobnou, jako např. administrace projektů, řešení problémů v území MAS a také otázky projektů spolupráce. V případě potřeby jsou organizovány speciální projektové schůzky, jichž se kromě managementů účastní i realizátoři, působící vně MAS, kteří na projektech spolupracují formou pracovních smluv na dohodu. Nápady na projekty spolupráce (v současnosti 5 dokončených) vznikají v rámci těchto pravidelných setkání a jsou podmíněny dlouhodobou neformální komunikací mezi managementy obou MAS.

Zatímco původně bylo možné formu spolupráce mezi oběma MAS možné označit za přenášení osvědčené praxe ze zkušenější MAS do MAS s menšími zkušenostmi (asistence MAS Posázaví při vzniku MAS Rakovnicko), v současnosti jejich spolupráci lze označit za proces společného generování idejí projektů, sjednocování vhodných postupů s ohledem na podmínky fungování MAS (nejenom MZE, ale také kraj a jeho dotační tituly, parlament se svým zněním zákonů atp.) a vzájemné přenášení příkladů dobré praxe z jednoho prostředí

do druhého. Jako další součást funkční spolupráce lze označit synergizaci při využívání odborných sil (např. externích historiků nebo odborníků na historickou železnici).

Podobnými postupy se vyznačují i další plánované nebo dosud nepodpořené projekty spolupráce obou MAS. Vedle projektové spolupráce však předpokládá manažer MAS Rakovnicko sdílení dalších zkušeností s MAS Posázaví. Při trvajícím zaměření obou MAS na rozvoj venkovského turistického ruchu předpokládá větší pomoc ze strany MAS Posázaví při tvorbě strategie MAS Rakovnicko pro další programové období. Jinou oblastí, ve které usilují o přenos dobré praxe z MAS Posázaví, je spolupráce MAS s místními podnikateli, kterou se jim doposud nedaří uspokojivě naplňovat. Stejně jako manažer MAS, také starostka obce Kněžves zdůraznila spolupráci s podnikateli jako velkou inspiraci pro jejich MAS (potažmo obec). Uvedla také úspěšnou exkurzi rakovnických starostů do Posázaví, kde mají větší zkušenost se zapojením obcí do aktivit MAS.

Negativní zkušeností, která se pojí s projekty spolupráce, je riziko nedodržení projektových podmínek ze strany jednoho z partnerů. Tomuto riziku se dá čelit vhodným výběrem partnerské MAS.

Závěr:

Z uskutečněných rozhovorů a zkoumání projektové dokumentace vyplývá, že v případě spolupráce MAS Posázaví a MAS Rakovnicko se jedná o úspěšně nastavený, v podstatě komplexní model spolupráce dvou subjektů. Tyto subjekty mají dobře vyjednaný a dlouhodobý společný zájem, na kterém pracují mimo jiné i prostřednictvím projektů spolupráce v rámci Programu rozvoje venkova. Schopnost dobře definovat tento společný zájem je předpokladem úspěšnosti procesů žádání i realizace jednotlivých projektů. Tyto projekty dále přispívají k rozvoji a prohlubování spolupráce mezi oběma subjekty. Ať už přenášením osvědčených postupů nebo synergií při řešení obdobných úloh. Hodnotitel může konstatovat, že projekty spolupráce přispěly k přenášení osvědčených zkušeností z jednotlivých MAS a dále může doporučit přenášení tohoto modelu také do dalších MAS.

Nelze opomenout ani využití projektů spolupráce jako dodatečného či náhradního zdroje financování aktivit MAS v situaci, kdy prostředky, které lze získat v jiných opatřeních, jsou limitované.